

ZA BOLJŠE ZDRAVJE V STAROSTI

Življenjska doba psov se – tako kot pri ljudeh – daljša in vse več je ostarelih, za katere lahko dobro poskrbimo, tudi z dopolnilnimi metodami zdravljenja

Spremembe, povezane s staranjem, so neizogibne, toda s primerno prehrano, z ustrezno veterinarsko oskrbo in skrbno domačo nego lahko poskrbimo, da bo naš kuža doživel svojo najvišjo možno starost in ne le poprečne. Značilnosti staranja razdelimo v dve skupini: **zmanjšanje preskrbe** vseh organov, vključno z možgani, s krvjo in **skladiščenje strupov in odpadnih presnovnih produktov** v tkivih, saj je izločanje manj temeljito. Starostnim boleznim se lahko izognemo v veliki meri tako, da poskrbimo za izboljšanje krvnega obtoka in da telo vzpodbudimo k temeljitejšemu razstrupljanju. Zdravila za staranje seveda ni, zato je potrebno za psa v naprej poskrbeti že takrat, ko je še dejaven.

Prehrana

Tovarniško pripravljena in konzervirana hrana pogosto ni ustrezen nadomestek za doma pripravljeno. Proces konzerviranja in skladiščenja hrane med drugim namreč zmanjša vitalno moč hrane, ki jo pes v poznih letih toliko bolj potrebuje. Prehranske potrebe in presnova se spreminjajo in pes po sedmem letu starosti beljakovine presnavlja manj temeljito. Zato naj njegova hrana vsebuje manj le-teh. Produkt presnove beljakovin je namreč sečnina, ki se običajno preko sečil izloči iz telesa. Ko pes ostari, se proces presnove beljakovin zaustavi pri predzadnji fazi, produkt česar je sečna kislina, ki pa se iz telesa ne izloči zlahka. Še več: nalaga se v mišičevju in drugih organih. Eden od znakov, da imamo opraviti s tem pojavom, so bolečine in oteklina v predelu mišičja ledvene hrbtenice, ki je najbolj izpostavljena. Pes se težko giba, bolečino mu povzroči že rahel dotik, na katerega se odzove tako, da takoj sede. S težavo premaguje ovire, npr. stopnice.

Razmerje sestavin v prehrani starejšega psa naj bo po sedmem letu: 1 del mesa (surovo sesekljano meso) – 1 del žitaric (npr. oves) – 2 dela zelenjave (prvi del npr. nastrgano surovo korenje ali vsi primerni gomolji, ki rastejo pod zemljo, drugi del pa npr. listi zelene solate oziroma vsa primerna listnata zelenjava, ki raste nad zemljo). To seveda velja za domače ljubljence, delovni, tekmovalni, službeni, lovski psi pa potrebujejo drugačno prehrano. Zmanjšanje količine mesa bo na starejšega psa brez dvoma odlično vplivalo in mu podaljšalo življenje, beljakovine pa lahko nadomestimo tudi z mlečnimi proizvodi, z beljakovinami živih živali: mehki siri oz. skuta z nizko vsebnostjo maščobe, jogurt, jajca. Pes je kot človekov sopotnik tisočletja preživel z ostanki hrane z gospodarjeve mize in si delil z njim jedilnik...

Dodatki prehrani

Chlorella: dobro znana enocelična alga, ki jo je lahko dobiti tudi na našem trgu je eno najboljših sredstev za čiščenje in razstrupljanje organizma. Vsebuje celo skladišče vitaminov, mineralov, aminokislin in visoke vrednosti klorofila. Poleg tega je v njej najti edinstveno sestavino Chlorellin rastni faktor ali CGF. To je skupek jedrnih peptidnih kompleksov, aminokislin, zlasti esencialnih in encimov ter glikoproteinov. Njihova količina s starostjo namreč upada, pomanjkanje pa sproža procese staranja in slabi imunski sistem. Dodajanje Chlorella alge v prehrano starajočih se psov pomaga ohranjati mladostno energijo in uravnavati krvno sliko, izboljšuje delovanje jeter in ledvic in ima pomembno nalogo pri razstrupljanju telesa. Uporablja se tudi kot podpora pri zdravljenju raka, ledvic, jeter, pomaga pa tudi pri težavah s kožo in pri celjenju poškodb.

Vitamin E: za revitalizacijo, znan že več kot pol stoletja, je pomemben antioksidant, ki ga starejše živali potrebujejo ustrezno več. Pomaga namreč odpravljati škodljive učinke oksidacijskih procesov, ki nastanejo med procesom staranja, izboljšuje pa tudi krvni obtok, imunski sistem, vztrajnost, vitalnost, vzdržljivost, stanje kože.

Zeliščno-cvetlični izvlečki

Bachove cvetlične kapljice s svojo enostavno in učinkovito uporabo predstavljajo prav gotovo učinkovit pripomoček pri starajočih se živalih. Uporablja se **Oliva**, ki pripomore k revitalizaciji živali, tako fizični kot psihični. Vrača moč in zmožnost obnavljanja organizma. Zdravilna kitajska goba **Ganoderma lucidum** se imenuje tudi »zdravilo večnega življenja« in s svojim imenom pove več kot najbolj natančen opis delovanja. V prvi vrsti krepi obrambni sistem organizma, stimulatивно in zdravilno pa deluje tudi na posamezne organe, predvsem na jetra, krvni obtok, v jeziku kitajske medicine pa »podpira vitalno bistvo in zagotavlja varnost korena«. Ganoderma pomaga uravnati celoten mehanizem telesa in s tem poskrbi za pravilno delovanje vseh organov. Aktivira sintezo interlevkina H in tako okrepi tudi sposobnost sinteze krvnega obtoka, še posebno krvnih celic. Zaradi svojih sestavin je najbolj učinkovit inhibitor, ki upočasni ali prepreči določene biokemične reakcije pri razvoju rakastih celic in se uporablja kot podporna terapija pri zdravljenju raka, pa seveda kot uspešna preventiva. Učinkovito upočasni staranje z uravnavo presnove in povečano sintezo proteinov v krvni plazmi, jetrih in kostnem mozgu. Pomaga tudi stabilizirati čustva in okrepiti spomin. Pri nas so izvlečki zdravilnih gob sicer dosegljivi, a žal premalo poznani in uporabljeni. Med ayurvedski zeliščni pripravki prav tako najdemo izbrane, ki so namenjeni starajočim živalim: gre za pripravek **Regurin** (Himalaya) ki kot antioksidant krepi vitalne organe, izboljšuje psihično stanje, preprečuje učinke stresa, pospešuje obnovo celic in izboljšuje splošno počutje ter telesno pripravljenost. Sestavljen je iz zelišč Amra (*Mangifera indica*), Amalaki (*Emblica officinalis*), Grunjana, Yashti-madhu (*Glycyrrhiza glabra*), Lavanga (*Syzygium aromaticum*), Draksha (*Vitis vinifera*) v obliki tekočine z okusom, ki ga imajo psi radi.

Homeopatski pripravki

Izkušnje kažejo, da psi, ki so uživali homeopatske pripravke, preminejo mirno in jih le redko uspavajo. Homeopatija ponuja niz dragocenih pripravkov, ki ob ustrezni izbiri lahko zagotavljajo učinkovito pomoč, ko se spoprime s težavami ob staranju.

Arnica 200 D: ena doza tedensko v primeru, da pes postane počasen, ima težave s krvnim obtokom ali občasno celo pade

Mercurius sol. 200 D: (vsakih 7 oziroma 14 ali 21 dni odvisno od pogostnosti žeje psa) če je pes neprestano žejen, urinira pa malo

Formica 30 D: (na 2 – 4 tedne) za suhe živali, ki so nagnjene k revmatoidnim boleznim, ob spremembi vremena pa imajo bolečine v mišicah in šepajo

Baryta carbonica 12 D: posebej primerno za pasme, ki se hitreje starajo, npr. bokserji, ki tudi hitreje osivijo; psi s težavami zaradi bolezni srca, z nizkim srčnim utripom, ki imajo težave z žlezami, maščobnimi podkožnimi tumorji, za lene, počasne pse

Ambra 6 D: odlično se navezuje na učinek pripravka Barita carbonica za revitalizacijo živali

Laurocerasus 4 D: Za starejše pse, ki pokašljujejo zaradi kroničnega srčnega popuščanja; običajno imajo pomodrel jezik in sluznice usten

Carbo vegetabilis 4 D: odlično sredstvo za upadajočo vitalnost in upočasnjeno odzivnost

Reiki

Ko se žival stara, postaja tudi bolj občutljiva, s težavo se premika, slabšata se ji sposobnosti vida in sluha. Razvija pa druge vrste občutkov, posebno za pretoke energije, ki si jih velikokrat ne znamo prav razložiti. Reiki, oblika zdravljenja s prenosom energije preko dlani po starodavni japonski tradiciji (o njem smo pisali v prvi letošnji številki naše revije), je odlična metoda za olajšanje starostnih simptomov. Njegova redna uporaba ohranja pristen stik z živaljo in zagotavlja skrbniku stalen nadzor nad stanjem živali. Običajno se psi sami odločijo, da poiščejo roke skrbnika, to pa je tudi znak, da je čas za uporabo te metode. Zaradi starosti nekatere živali občutijo reiki bolj intenzivno kot mlade, zato je mogoče, da je polaganje rok neposredno na obolelo mesto ali poškodbo energetske premočno. Tako roke terapevt raje drži neposredno nad mestom, še posebej, če žival kaže znake nelagodja. V

omenjenem primeru npr. obolenju sklepov je priporočljivo izvajati reiki na sosednjem sklepu. Vsako zdravljenje se razlikuje od naslednjega oz. predhodnega, zato je najboljši vodič reakcija živali same.

Nenazadnje pa je potrebno poudariti pomembnost vzdrževanja primerne psihične in fizične kondicije starajočega se psa. Večina jih ostaja igriva do pozne starosti in nikdar ni prepozno za učenje trikov, morda z uporabo klikerja. Zelo primerna oblika fizične dejavnosti pa so za pasje starostnike vse oblike hoje, plavanja in iger v vodi, če v njej uživa.

Mojca Sajovic